

לקט אמרות
חז"ל, רעיונות,
עובדות והנהגות
מגדולי ישראל,
על מדות טובות
שצביאות
לאהבת הזולת,
הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
© אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס
בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל
רח' אבן עזרא 2 ירושלים 92424 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812

שבת קודש כז אדר"ב תשע"א שבת - ירושלים 6:23 תלאביב 6:38 חיפה 6:29 מוצ"ש - ירושלים 7:36 תלאביב 7:38 חיפה 8:15 ר"ת

פרשת תזריע ענוה ושפלות

בענוה ובשפלות

ההנהגה בענוה ובשפלות של רבה של ירושלים - הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל הייתה לשם דבר. בכל האמת שבלבו לא מצא בעצמו שום מעלה, אלא רק שזכה ברחמי שמים להתגורר בעיר הקודש ירושלים... התבטלותו לא נבעה מתוך הרצון להתחקות אחר מדת הענוה, אלא פשוט משום שכך הוא הכיר וראה את עצמו. ועל מה היה דואב ומיצר? על כך שאחרים טועים בו וחושבים אותו כאיש המעלה...

לפנינו נוסח הסכמה אופייני, שהעניק הגר"ח לאחד המחברים, כתוב כולו בסגנון מיוחד הממחיש היטב את האמור. וכך כתב: "האיר לנגד עיני מכתבו עם חידו"ת המאירים... וביקש ממני לשום עיני על החידושים ולתת הסכמתי עליהם. נשתוממתי לראות כי חשבני בתור אדם המעלה, ואני בעונותי הרבים אין בי תורה ולא חכמה ולא יראת שמים..."

"ומה אני להסכים על דברי תורה הנאמרים מפי גדולים ממני באין ערוך. ידעתי שפלותי כי טרדותי העצומים לא נתנוני לשקוד על דלתי התורה הקדושה ולהעמיק בה כראוי אפילו בסוגי אחת. ויודע אני כי נמצאים בעיה"ק תובב"א תלמידי חכמים גדולים ויראים וצדיקים וקדושים ואיך אשא פני לומר שאני נותן הסכמה, בושתי ונכלמתי מטוביה דמר שחושב בדעתו כי עליתי במעלות התורה. הלואי יזכני השי"ת לישב השקט על התורה והעבודה ובבריאות שלימה ולעשות חיל במצוות ומעשים טובים... הלואי יבואו הגאונים תופשי התורה להרים מצב עיה"ק ויושביה..." עכ"ל. והדברים מדברים בעד עצמם.

עפ"י האיש עה"ח

ענוות - חן

הגאון רבי ישראל יעקב פישר זצ"ל (ראב"ד ירושלים) עם כל גדלותו העצומה, נהג בפשטות ובענווה עם תושבי שכונת מגוריו והיה משתדל להשתתף בשמחת כל אחד ואחד מהם. הוא גם הקפיד להגיע בזמן, שלא יאלצו להמתין לו חלילה. והיה מעדיף להמתין למוזמנים ובלבד שלא יצטרכו להמתין לבואו. **סיפר** אחד התושבים: בבואי לגור בשכונה ערכתי שמחת 'שלום זכר' בביתי. כנהוג, תליתי פתק בבית הכנסת להזמין את ציבור המתפללים. לא הזמנתי את הרב באופן אישי שכן לא עלה בדעתי להטריח אותו לבוא לביתי. להפתעתי הרבה הופיע הראב"א, חשתי שלא בנוח והתנצלתי. אך הראב"ד לא הבין על מה אני מתנצל. - "ראיתי פתק שאתה עושה שלום זכר והגעתי" - אמר. **מתוך מאמר לזכרו**

לנהוג בענוה ושפלות עם רעהו [ולא בגאווה וגסות הרוח]!

נלמד מהפסוק: "אשה כי תזריע וילדה זכר" (פרק יב"ב) וכתב רש"י: כשם שיצירתו של אדם אחר כל בהמה חיה ועוף במעשה בראשית, כך תורתו נתפרשה אחר תורת בהמה חיה ועוף. עוד אמרו חז"ל במדרש, על הפסוק "אחור וקדם צרתני" אם זכה אדם אומרים לו אתה קדמת לכל מעשה בראשית, ואם לאו אומרים לו יתוש קדמך! עכ"ד. זאת כדי שלא יתגאה ויתנשא האדם לחשוב שהוא השליט על הבריאה ויכול ללכת בדרכי לבו. לדעת חז"ל (ערכין טז.) אחד משבעה דברים המביאים נגעים על האדם הוא גסות הרוח. לפיכך על המצוה להביא כפי שנאמר להלן "עץ ארז ואזוב" (ידד) וכתב רש"י: מה תקנתו ויתרפא? ישפיל עצמו מגאוותו כתולעת וכאזוב.

אמרו חז"ל (סוטה ה.): כל אדם שיש בו גסות הרוח, לבסוף נפחת [מתמעט מחשיבותו] שנאמר "ולשאת ולספחת" (ויקרא יד). ואין שאת אלא לשון גבוה שנאמר "ועל כל ההרים הרמים ועל הגבעות הנשאות" (ישעיה ב). ואין ספחת אלא טפילה שנאמר "ספחני נא אל אחת הכהונות לאכול פת לחם" (ש"א ב). ופירש רש"י ע"י שמתנשא, נעשה נספח באנשים וטפל באחרים, ואינו חשוב בעצמו.

הגרי"מ שכטר שליט"א מביא (בספרו לקט אמרים) שכפי הענוה והשפלות שבאדם - כן משייר מקום להשראת השכינה. וכל כמה שענוותנותו רבה יותר, כן הוא נעשה כלי גדול יותר להכניס בו אלקותו יתברך.

וכפי שמצינו בחז"ל (באבות דר"נ) שמפליגים בגודל הכנענות ועוצם ענוותנותו של משה רבינו. ולשם המחשה מביאים אותנו חז"ל להתבונן במצורע. הנה הוא האדם האומלל ביותר עלי אדמות, שכן הוא מנודה ומרוחק מקרבת בני אדם גם בגשמיות, מחמת שהיה מחלה מדבקת ביותר. וגם ברוחניות כמו שכתוב "בדד ישב"...

ומסיימים חז"ל באבות דר"נ: "והייתה נפשו של משה נמוכה מהם... [מהמצורעים] ולכן היה משה הכלי הגדול ביותר לקבלת אלוקותו יתברך יותר מכל האדם אשר על פני האדמה. והוא שקיבל את התורה מפי הגבורה. שהשאיר בעצמו חלל הגדול ביותר השייך לילוד אשה.

לעילוי נשמת
הרה"ח ר' שלום בן ר' מרדכי ז"ל

שיום היאהרצ"ט ראש חודש ניסן

נדבת המשפחות: אסתר בילדר - בני ברק, מרדכי מנדל - וינה

שלא לדבר לשון הרע על הזולת !

נלמד מהפסוק: "אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת"... (פרק יג"ב)

ואמרו חז"ל: על שבעה דברים נגעים באים, על לשון הרע ועל שפיכות דמים וכו'. על לשון הרע דכתיב: "מלשני בסתר רעהו אותו אצמית" (ערכין טז). וכן אמרו: "כל המספר לשון הרע נגעים באים עליו שנאמר "מלשני בסתר" וגו' וכתיב התם "לצמיתות" ומתרגמינן "לחלוטין" ותנן "אין בין מצורע מוסגר למצורע מוחלט אלא פריעה ופרימה" ופירש רש"י: אלמא אצמית דמתרגם לשון חליטה היינו צרעת. (ערכין טו:).

כתב הרמב"ם (פ"ז מדעות ה"ב): לשון הרע הוא המספר בגנות חברו אעפ"י שאומר אמת, אבל האומר שקר הוא נקרא מוציא שם רע על חברו". מפרש האור החיים הק': כנגד ב' אלו נאמר בפסוק "שאת או בהרת". "שאת" - כנגד מוציא שם רע [כלשון הפסוק "לא תשא שמע שוא"] "בהרת" - כנגד לשון הרע שהיא לשון "בהירות" שהדברים נכונים ובהירים. ואעפ"י מאוסים הם ויסובבו הצרעת.

שלוש כיתות של מספרי לשון הרע - "שאת ספחת ובהרת"

הגר"מ שטרנבוך שליט"א כותב (בספרו טעם ודעת) כי בלשון הפסוק "שאת או ספחת או בהרת" מרומז שלוש כיתות של מספרי לשון הרע. יש שנגעים "שאת", היינו שבדברם רע על זולתם מנשאים ומגדילים את עצמם בכך, וזהו מטרת סיפורם להראות כמה הם מעולים וטובים יותר מזולתם.

ויש מהם "ספחת", והיינו שאין הם בטבעם מספרי לשון הרע, אלא שנסתפחו למושבי ליצים ואין בכוחם להתגבר על המלעיגים ולכן מתנהגים הם כחבריהם.

וישנה כת אחרת אשר משימים עצמם כ"בהרת", והיינו כמי אשר כל רז לא אניס ליה... והכל בהיר וידוע לפניהם, ידם בכל ופיהם בכל. על ג' אלו מודיעה לנו התורה כי כולם כאחד טמאים ועוונם ועונשם גדול.

מוסיף הגר"מ שטרנבוך, כי מכל פרשה זו נראה בעליל כמה גדול שכרו של אדם החוסם פיו. שאם החמירה התורה כל כך בעונשם של בעלי לשון הרע, והרחיקה אותם מחברת בני אדם, הלא מדה טובה מרובה ממדת פורענות, ומי שבלבו רחמים על חברו ומכבדו ומסייע לו ואינו חפץ בכשלונו, שכרו כפול ומכופל.

מה משפטו של הלוקה בנגעים? "והובא אל אהרן הכהן או אל אחד מבניו הכהנים", רמז בזה - אומר הגר"מ - שלפעמים צריך השב מחטאו להדבק באהרן הכהן היינו גדול הדור, אך פעמים די לו באחד מבניו, ואדרבה יתכן שזהו דוקא המתאים להיות רבו להדריכו בדרכי התשובה שכן צריך תמיד לבקש את הרב הראוי לו כפי תכונות נפשו.

תקנתו של בעל לשון הרע - להתחבר ללומדי תורה וללמוד "חפץ חיים"

בסגנון אחר ביאר הגר"ש פינקוס זצ"ל: מהי העצה לבעל לשון הרע? "והובא אל אהרן הכהן או אל אחד מבניו הכהנים" - במקום לשבת ולשוחח גבוהה גבוהה על העולם ועל יושביו, עליו להתחבר עם לומדי תורה ויראי שמים שמהם יוצאת טהרה לעולם.

ומוסיף הרב פינקוס: אולי יש לרמוז גם לכהן אשר יהיה בימים ההם, הלא הוא הכהן הגדול של ימינו, רבינו החפץ חיים, בספריו הנפלאים על לשון הרע, והבא אל ספריו ולומד בהם, ודאי ישיג טהרה.

ויש לרמוז עוד, מה שבדרך כלל צבע הצרעת הוא לבן, וככל שלבן יותר, מראה על נגע חמור יותר, משום שבדרך כלל רוב מספרי לשון הרע אומרים שכוונתם רק לשם שמים... זה לתועלת... זה למצוה... וכיו"ב.

זהו שמרמזת התורה: אם אתה רואה מי שמנפנף בלבן ובצידיקות, שטוען שרצונו לשפר עולם ומלואו - אל תסתפח אליו! אלא "והובא אל אהרן הכהן" תלמד בספרי החפץ חיים, מה מותר לדבר ומה אסור לדבר, עד שתהיה בקי בהם, ואז תבוא הטהרה לבני ישראל.

הגה"צ רבי ירוחם לייבוויץ זצ"ל מעיד (בספרו דעת תורה - שמות) כי החפץ חיים לא מחל לעולם לשום אדם אם דיבר לשון הרע. כי על חטא שאדם נזהר בו בעצמו, אינו מוחל לזולתו כשיעבור עליו. ומי שלא שונא את הרע, אות הוא שגם הוא כאחד מעושי הרע.

ואמר הגר"י זילברשטיין שליט"א בשם הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א שכאשר מדבר אדם לשון הרע פעם אחת על אנשים רבים, כגון שאומר: כל אנשי עיר זו גנבים, אזי עובר בפעם אחת לא רק על לאו אחד אלא על הרבה לאוין כמספר התושבים של אותה עיר....

לדאוג גם לנקיון הלשון...

החפץ חיים ביקש מאשתו שאת הריצפה בחדר הגדול שבבית, ששימש לקבלת קהל, תשטוף לעתים נדירות יותר. ונימוקו עמו: "המבקרים מגיעים במגפים מלוכלכות, והם עלולים לבוא במבוכה כשיראו שהם מלכלכים את הריצפה הנקיה".

ואולם, כדי שלא לצער את החפץ חיים, החלה הרבנית לשטוף את הרצפה בבוקר, מיד לאחר צאתו של הח"ח מהבית.

עד שובו היו בבית כל כך הרבה מבקרים, שהרצפה שוב התלכלכה. פעם אחת הקדים החפץ חיים לשוב לביתו ומצא אותה בעיצומה של שטיפת הרצפה.

הכריז אז החפץ חיים: "לו אך היינו דואגים לשמירת הלשון כפי שאנו דואגים לנקיון בתינו!"

וסיפר תלמיד הח"ח הגאון רבי חיים יצחק חייקין זצ"ל שהח"ח היה מדבר בעיקר אודות לימוד התורה, אבל הוסיף, שכדי שהלימוד יהיה כראוי, מוכרחים להזהר שהפה ישאר תמיד נקי מדבורים אסורים. כי אם ח"ו מדברים לשון הרע למשל, הדבר דומה לאשה שהכינה "טשולנט" (חמין) משובח לשבת והכניסה לתוכו את כל המוצרים הטובים ביותר, אבל כל עוד שהיא לא תנקה את הסיר מהשאריית הרקובות של שבוע שעבר, אזי כל האוכל מתקלקל...

בהזדמנות אחרת סיפר הרב חייקין: "כשלמדנו אצל החפץ חיים, לא רק שלא דיברנו לשון הרע, אלא אפילו לא חשבנו לשון הרע"...

מאיר עיני ישראל

"היאך אפשר לדבר לשון הרע על העיר...?"

סיפר רבי יעקב ניימן (רב בניו יורק): פעם אחת כאשר באתי לרבינו הגר"י סולובייצ'יק זצ"ל בזמן שהותו בוילנא מצאתי אותו כשהוא כועס ונסער כולו...

כאשר בררתי את סיבת הדבר, אמר לי כי שמע את בני הבית מדברים לשון הרע על העיר וילנא, שראו בעיצומו של יום השבת אשה יהודיה עניה מוכרת עצים להסקה לפרנסת אנשי ביתה. ותמהו בני הבית: היתכן שבילנא העיר הגדולה לה' תמכור אשה עצים בשבת...

ואמר לי הגר"י כשכולו נסער: היאך אפשר לדבר לשון הרע על העיר וילנא... העיר שבה היו מאז ומעולם חמש מאות רבנים גדולי עולם... ואפילו אם נכונים הדברים, הרי זה כמו יהלום מבריק ויקר מאד, שיש עליו קצת אבק... הרי יהלום הוא נשאר... על אף שיש עליו קצת אבק..."

עובדות לבית בריסק

כפי המדה שאדם נוהג עם הבריות, כך נוהגים עמו מן השמים!

נלמד מהפסוק: "בדד ישב מחויך למחנה" (פרק יג-מו)

ואמרו חז"ל: מה נשתנה מצורע [משאר טמאים] שאמרה תורה "בדד ישב מחויך למחנה מושבו"? אלא הואיל והוא הבדיל בלשון הרע בין איש לאשתו, ובין איש לרעהו, אף הוא יבדל, לפיכך אמרה תורה בדד ישב (ערכין טז). גם בפסוק "טמא טמא יקרא" ישנה "מדה כנגד מדה". כשם שנהג הוא לגלות קלונם של אנשים בפרהסיא, כך עליו לגלות קלונו שלו. (שמיה"ל ח"ב פרק טז).

במדה שאדם מודד בה מודדין לו

כתב המאירי (בבא בתרא י:): ראוי לאדם להתבונן תמיד ולפשפש במעשיו, כל שכן שכשמיגיע איזה עונש לידו, שראוי לו לפשפש על איזה עון בא אותו עונש לידו, ולא שיחשוד משפטי ה' להיותם נגזרים על צד בלתי ישר, או שיקשה עורף על העונש עד שיחשוב שהוא מקרה, אבל יחשוב שכל מה שהגיעו הוא מן הדין.

ולפי העונש יפשפש על העבירה שבידו, שהעונש הבא הינו על הצד מה שהוא ראוי לו לפי העבירה, כמו שאמרו (כתובות ל). אעפ"י שארבע מיתות בטלו, דין ארבע מיתות לא בטלו. ואפילו ניצל מן העונש, הואיל ובא עליו לנסיון אל יתרשל בכך, לא בחינם הביאוהו לדין, כן, עכ"ל.

שנינו (במסכת אבות ב"ז): "אף הוא ראה גולגולת אחת שצפה על פני המים. אמר לה, על דאטפת אטפוך, וסוף מטיפיך יטופון". הנה כי כן, גם כאן מלמדים אותנו חז"ל דרכי הנהגת ה' "מדה כנגד מדה".

ואכן הרמב"ם בפירושו על המשנה, ביאר הענין בטוב טעם: "רצה לומר, שאדם נהרג בעבור שהרגת זולתך, ואשר הרגך עתיד להרגך, הכוונה בזה המאמר שהפעולות הרעות ישובו בראש עושיהם כמו שנאמר (משלי הכב) "עוונותם ילכדונו את הרשע" ואומר (תהלים ז"ט) "בור כרה ויחפרהו". ואמרו חכמים (סנהדרין ד.) "במידה שאדם מודד בה מודדין לו".

"וזה דבר הנראה לעיני" - כותב הרמב"ם - "בכל עת ובכל זמן ובכל מקום, שכל מי שיעשה רע ויחדש מיני החמס ופחיתויות, שהוא עצמו יזק מן הרעות ההם בעצמם אשר חידש, מפני שהוא לימד מלאכה שתעשה נזק לו ולזולתו. וכן כל המלמד מעלה שמחדש פועל טוב מן הטובות, יגיעהו תועלת הפועל ההוא מפני שהוא מלמד דבר שיעשה טוב לו ולזולתו. ודברי הכתוב בזה טובים מאד ואמרו (איוב ל"ד) "כי פועל אדם ישלם לו".

מדוע אירעו עלילות דם ומשיחי שקר בכל הדורות?

הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל מביא (בסוף ספר הערות - יבמות) שתי דוגמאות של אירועים מהם סבל עם ישראל עד לדור האחרון שניתן להבחין ב"מדה כנגד מדה" שיש בהם. ואלו דבריו:

"**הנה** ידוע כי כלל ישראל, סובל תמיד, משני דברים. (א) מבחויך, מעלילות דם. אשר הוא דבר נפלא מאד, כי הרי הכלל הוא, שכל שקר, שאין בו קורטוב של אמת, אינו יכול להתקיים, והשקר הזה של עלילת דם, אין בו אמת, אפילו משהו, ובכל זאת הוא מתקיים, זה אלפי שנה, בכל העולם, עד היום הזה, וזהו מפלאי ההשגחה".

"**ודבר** ברור הוא, כי בודאי, העונש בזה, על כלל ישראל, הוא מכוון, מדה כנגד מדה, בעד איזה עון, שנפרעין עבורו בכל הדורות, ולולי שאינני כדאי הייתי אומר כי הוא מכוון נגד העון של "ויטבלו את הכותונת בדם" ואם שגיתי ה' יכפר בעדי".

(ב) **מבפנים**, ע"י משיחי השקר, אשר מתחילתן הם מפתים ומבטיחים, להעלות לארץ ישראל, וסופן של כל משיחי השקר, הוא שמד, לאלפים ולרבבות מישראל. וגם העונש הזה, נמצא בכל הדורות, והמתסכל בעין חודרת, יראה כי גם בזמנינו, ישנו למשיח השקר הזה, אשר התלבש, בכת הידועה, האומרת בפיה, להוליך לארץ ישראל, ובאמת היא מוליכה, לכפירה גמורה בעיקר. ותחת אשר בדורות הקודמים, לא היה אפשר למשיחי השקר להתקיים שנים הרבה, כי גדולי התורה, אשר דבריהן היו נשמעין לכל העם הכירו מהר, בזיופן של השקרנים. אבל בימינו אשר עניות הדעת גברה מאד, ומעט גדולי התורה באמת אשר הותר ה' לנו לפליטה, אין דבריהן נשמעים כלל, מתקיים השקר הזה, קרוב לארבעים שנה, ומי יודע כמה יתקיים עוד...

"**והנה** העון המכוון, במדה כנגד מדה, לעומת העונש של משיחי השקר, הוא מפורש בתורה והוא מעשה העגל אשר עשו אותו כדי שיוליכם לארץ ישראל, ובאמת הוליכם לעבודה זרה. ושם נאמר וביום פקדי ופקדתי, היינו שיהיו נפרעין, בכל הדורות בעד העון הזה.

חשבון "מדה כנגד מדה"...

בתקופתו של החתם סופר חי גאון ידוע ושמו רבי דוד דייטש זצ"ל. כשנפטר בכ"ב סיון תקצ"א חששו להודיע זאת לחתם סופר, שמא הידיעה תפגע בבריאותו.

והנה זמן-מה לאחר פטירתו של אותו גאון, שהה החתם סופר במעיינות מרפא ואירע לו מעשה נורא. מעל אתר הרחצה שהיה קטן מאד, היו דלתות גדולות מברזל שהיו נפתחים בשעות הבוקר ועמדו תלויות עד הלילה. ואז ננעלו.

כאשר הגיע לשם החתם סופר, סידרו ראשי הקהל שהוא ירחץ שם לבדו. והנה אירע שלאחר מספר דקות מאז שנכנס למקום, ניתקו הדלתות מהתקרה, ופתח היציאה נסתם לחלוטין.

ניסה החתם סופר להרים את הדלתות מבפנים ולא הצליח. והיה שרוי עקב החום, בסכנת מות מידית. ברגע זה החל החתם סופר לפשפש במעשיו ולחשב חשבון נפשו על מה ולמה הביא עליו הקב"ה את הצרה הזאת.

והנה עלה בלבו מאמר חז"ל (שבת קה:): "כל המתעצל בהספדו של חכם ראוי לקברו בחייו". והרהר החת"ס, מי יודע אם לא בא מעשה כזה לדי, ולכן נקלעתי לסכנה כזו של "קבורה מחיים".

מיד קיבל החת"ס על עצמו שאם הקב"ה יעשה לו נס ויוציאו מכאן בריא ושלם, יברר ויתקן את הענין הזה.

בדיוק ברגע זה נעשה הנס ונפתחו לפתע הדלתות מעצמן ויצא החתם סופר לחיים. לאחר בירור, נודע לו על פטירתו של רבי דוד דייטש. הוא אסף את כל הקהל וערך לו מספד כראוי.

כפי תוקף ה"מקבל" כך תוקף ה"מעבירין"

סיפר תלמידו של הח"ח - הרב מ"מ ישר זצ"ל: בסוף קייץ תרע"ה עזבתי את ישיבת ראדין, בעצתו של החפץ חיים, ושבת לעיירת. כך היו דברי החפץ חיים אלי בהפירי ממנו: "זכור ואל תשכח מה שהזהיר התנא באבות: "כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות". לפעמים רואים אנו בני תורה, לומדי ישיבות, שנתפסים למלכות המביאה על צווארם בעולה לזמן-מה.

לכאורה יפלא הדבר, אם זכות התורה עומדת להם להשתחרר בתוך הזמן המוגבל, מדוע לא תעמוד להם זכות זו להסיר מהם לגמרי עול מלכות?

אלא התרוץ הוא - אומר החפץ חיים - כי מן השמים מודדין לאדם מדה כנגד מדה. אם הקבלה איתנה אצלו והוא מקבל עליו עול תורה בשלימות ובבטחה, אזי מיד מעבירין ממנו "עול מלכות". אולם כשהוא נחשל ומתרפה בקבלת עול תורה, אזי גם העברת ה"עול מלכות" ממנו בהתאם... כפי תוקף ה"מקבל" כך תוקף ה"מעבירין"!!!

ספר נתיב ים - ח"א

בין איש לרעהו

ומי כעמך ישראל

סיפורים בני זמננו

"את פתח לו" ... מתאים לכל השנה !

יום מזדמנת הביתה יולדת טריה. לא בכל יום זה קורה עם תינוקת בכורה. לא בכל יום מאושפז בן בבית החולים. ובאף יום לא מזדמן הכל יחדיו.

אל הלחץ הזה התווספה העובדה שהתינוקת החדשה הייתה נתונה בסכנת התייבשות. צופרי השבת הירושלמיים הדהדו, וההורים התייעצו בקדחתנות מה לעשות. לנסוע לבית חולים או לא? הם המתינו דקות נוספות והחליטו שאין ברירה: יוצאים לבית החולים!

אך באותו רגע חל מהפך פתאומי. מצב התינוקת השתפר והחלה לשתות בשמחה - מה שהותיר את ההורים המפוחדים בבית - לקראת השבת שפרשה כנפיה במהירות.

אתם יודעים מתי זה קרה? מפתיע י. בשאלה "זה היה בשעה שהנחתי ליהודי שהוא טלית ותפילין!"

* * *

י. מבקש לסיים את סיפורו עם המסר שקיבל ממנו.

החורף מאחורינו ואנו ניצבים בלא מעט כאב מול שאלת הסיכום: "למה ירד השנה פחות גשם משנה שעברה?"

יהיו שיציעו להציב את השאלה בפני החזאי. אולי 'אורי בך' - בעזרת דיאגראמות וצילומי לוויין עדכניים - יוכל להשיב עליה... לא פנינו לאורי בך מכמה סיבות ואחת מהן מכיוון שלמען האמת כלל לא בדקנו אם השנה אכן ירד פחות גשם מבשנה שעברה. ולמרות זאת השאלה נותרת שאלה: "למה לא ירד השנה מספיק גשם?!"

אמר על כך הגה"צ רבי שמשון פינקוס זצ"ל: "אם ישאלו יהודי למה ירד השנה פחות גשם משנה שעברה, הוא ישיב שזה משום שלא התפללו מספיק. אך התשובה היותר מדויקת היא: בשנה שעברה היה יהודי שאמר תהלים בכוונה - והשנה לא היה יהודי כזה..."

תורף כוונתו של הרב פינקוס הייתה לומר, שלא די להאמין באופן כללי שהמעשים של עם ישראל משפיעים על הבריאה, אלא צריך לחיות עם השגחה פרטית שכל יהודי וכל מעשה מכריעים את הכף.

בדיוק באותו רגע בו פורץ החולה שמניח תפילין בבכי של התרגשות, פורצים בביתו בבכי של התרגשות שהתינוקת אוכלת ואין צורך לנסוע לבית החולים!

"כל אחד. וכל מעשה. משפיעים!" מסכם י.

הכל התחיל בכאב בטן אשר התפתח מהר מאוד לכאבים נוראיים. י. ניגש להיבדק אצל רופא, ובסופו של דבר מצא את עצמו מאושפז במרכז הרפואי 'הדסה - עין כרם' בירושלים, עם תוספתן, כלומר 'אפנדיציט', שאוטו...טו מתפוצץ ח"ו. ("אל דאגה" הוא מבקש להרגיע את הקוראים "לא כל כאב בטן זה אפנדיציט!")

לאחר שהסתיימו הניתוח וההתאוששות, הועבר י. למחלקת אשפוז, לחדר בו שהו ארבעה חולים נוספים - כולם לא שומרי תורה ומצוות. בית חולים הוא לפעמים המקום המשעמם ביותר עלי אדמות, וי. החליט להעביר את זמנו שם באופן תועלת.

החל לתהות אחר קנקנם של חברי החדר ובכולם גילה עד מהרה את הניצוץ היהודי. אצל אחד היה הניצוץ עמום, אצל אחר הלך ודעך, אך אצל אף אחד מהם הוא לא היה כבוי. י. הבין שמוטל עליו לסלק את המשקעים הסמיכים שהצטברו על היהודים הללו במהלך דור או דורות של ניתוק רח"ל. הוא חיפש כיצד לעשות זאת, ואז החליט לשאול כל אחד מהם בפשטות: האם אתה מניח תפילין?

התשובות היו מגוונות החל מ"מידי פעם" (תרגום: אני אמנם לא מניח אך אין לי התנגדות עקרונית לעניין) ועד "אני מניח בארון" (תרגום: הפעם הראשונה והאחרונה היתה בחגיגת הבר מצוה שלי). כך או כך, אף אחד מהחולים לא הרגיש חובה להניח תפילין בשותו בבית החולים. כל כך חבל שזו הייתה תחושתם דווקא במצב בו האדם נזקק לזכויות נוספות!

י. קיבל על עצמו לספק להם את הזכויות הנצרכות!

זה היה ביום שישי כאשר הסתובב ביניהם ובמאור פנים הציג הנחת תפילין. זה לא היה פשוט כל כך, לאחד יש חוטים, לשני צינורות והאחר ממהר לבדיקה מסוימת (בית חולים או לא?) כדי למלא את המשימה, היה מוטל עליו לעמוד הכן בהתאם לצרכי החולים. כיוון שכך אין זה פלא שלאחד החולים הספיק להניח תפילין רק סמוך מאוד לכניסת השבת. זמן הדלקת נרות כבר עבר, אך תפילין צריך להניח!

החולה קרא קריאת שמע, ולפתע נפרץ אצלו הסכר והוא החל לבכות מהתרגשות!...

* * *

שלושה ימים קודם לכן:

'מזל טוב!'

י. מאושפז בבית החולים וזה מאוד לא נעים. אך גם אחותו מאושפזת באותו בית חולים, וזה דווקא משמח. מגיע למשפחה מזל טוב על הולדת הבת הבכורה.

ערב שבת קודש. היולדת כבר שוחררה מבית החולים ושוהה בבית הוריה. לקראת שבת היה לחץ ההכנות בבית גדול. לא בכל

מכון 'אהבת אמת' - ירושלים

הציבור מוזמן להשתתף בסדנה בנושא מידות טובות, המונחת ע"י הרב נפתלי וינברג שליט"א. הסדנה מתקיימת מידי יום שלישי, בשכונת 'שערי חסד' ירושלים, בין השעות 8-9 בערב. יש לתאם השתתפות בטלפון: 02-5671812